

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Politimestrene

KOPI

Deres referanse

Vår referanse

Dato

2008/00892-14 228.1

2. september 2011

Ad politiets gjennomføring av sikkerhetskontroller

Sivilombudsmannen har behandlet en sak med bakgrunn i en sikkerhetskontroll politiet gjennomførte ved Oslo tingrett. I kontrollen ble en journalist fra Dagbladet fratatt dokumenter som ble funnet i journalistens veske. Politiets representanter bladde også gjennom journalistens notisblokk som tydelig var merket "presseblokk". Begge inngrep skjedde til tross for at journalisten påberopte seg at dokumentene var omfattet av pressens kildevern. Sivilombudsmannen oppsummerte sin vurdering av saken slik:

"På bakgrunn av de undersøkelsene i saken og konklusjonene ovenfor, finner jeg å måtte kritisere måten Thomt Ruud ble behandlet på, og den manglende ivaretagelsen av hans og Dagbladets rett til kildevern i forbindelse med gjennomføringen av sikkerhetskontrollen i Oslo tingrett. En beklagelse til Thomt Ruud og Dagbladet er på sin plass. Politiet må ved en slik sikkerhetskontroll holde seg innenfor de rettslige rammene som gjelder for denne type kontroller. Dersom det unntaksvis skulle bli nødvendig å anvende straffeprosessuelle tvangsmidler i forbindelse med en sikkerhetskontroll må politiet holde seg innenfor de straffeprosessuelle rammene som gjelder for det aktuelle tvangsmiddelet. Politiet må naturligvis også respektere grunnleggende menneskerettigheter i forbindelse med sikkerhetskontroller, og være oppmerksom på den særskilte beskyttelse pressens kildevern har etter EMK artikkel 10."

Kopi av Sivilombudsmannens uttalelse av 29. april 2011 følger vedlagt.

Riksadvokaten har i brev av 11. mai 2011 tilrådd at Politidirektoratet innskjerper overfor politimestrene at sikkerhetskontroller må gjennomføres innenfor gjeldende regelverk for slik rent polisiær virksomhet, og må avgrenses mot bruk av straffeprosessuelle tvangsmidler.

Politidirektoratet minner om viktigheten av at det i forbindelse med sikkerhetskontroller eller tilsvarende kontroll av ren polisiær art, tydeliggjøres overfor de aktuelle tjenestemenn hvilke undersøkelser som ligger innenfor de rettslige rammer for kontrollen – undersøkelser av avvergende/forebyggende karakter. Slike undersøkelser kan ikke gå lenger enn det som må anses nødvendig for å oppnå formålet med kontrollen, normalt å avdekke våpen og andre risikogjenstander.

Politidirektoratet bemerker at det innenfor rammene av den rent polisiære kontrollen ikke vil være adgang til å lese en journals, eller andres, pressebøker, notater el.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

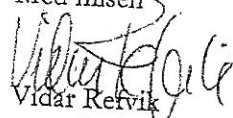
Dersom det i forbindelse med en politisær kontroll oppstår mistanke om en straffbar handling, må straffeprosesslovens vilkår være oppfylt for at straffeprosessuelle tvangsmidler skal kunne tas i bruk. Før tvangsmidler benyttes, bør politiet informere vedkommende om den endrede status av politiets undersøkelser.

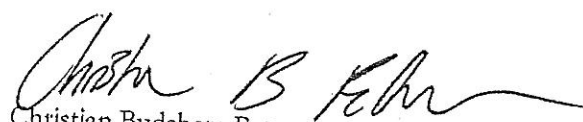
Politidirektoratet går ikke nærmere inn på de særlige spørsmål som særlig knytter seg til behandlingen av dokumenter og annet bevismateriale som omfattes av pressens kildevern, jf. straffeprosessloven §§ 204 og 205, jf. EMK artikkel 10.

Politidirektoratet bemerker ellers at når politiet gjennomfører en sikkerhetskontroll ved inngangen til et rettslokale, er kontrollen rettslig sett basert på et avtalerettslig samtykke. Den som ønsker å komme inn i lokalet, anses å ha samtykket til politiets undersøkelse for å kunne komme inn. Dette innebærer i prinsippet også at en person kan velge å forlate lokalet i stedet for å underkaste seg kontrollen, eller trekke samtykket tilbake før undersøkelsen er avsluttet. Hvorvidt sistnevnte handlemåte kan danne selvstendig grunnlag for straffeprosessuelle tvangsmidler, må vurderes konkret i det enkelte tilfellet, men tilbakekall av samtykke kan ikke alene gi grunnlag for å konstatere skjellig grunn til mistanke.

Brevet er skrevet i forståelse med riksadvokaten.

Med hilsen

Vidar Refvik
ass. politidirektør

Christian Budsberg Pettersen
avdelingsdirektør

Saksbehandler:
Christian Budsberg
Pettersen

Kopi til:
Riksadvokaten
Sivilombudsmannen
Justisdepartementet
Advokat Frode Elgesem
Norsk redaktørforening